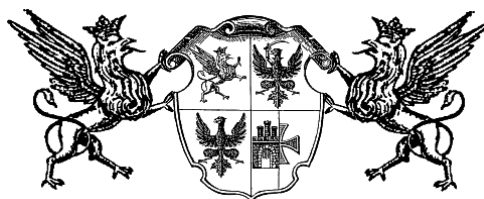

GMINA PIECKI

**ZAŁOŻENIA STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU
DO ROKU 2010**

Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego
Gdańsk 1999

Przeznaczenie niniejszego opracowania

Gmina Piecki postanowiła rozwijać swoje przyszłe działania w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. W celu urzeczywistnienia tych dążeń zdecydowała się na udział w międzynarodowym projekcie „Lokalna Agenda 21 dla Krutyni” współfinansowanym przez Unię Europejską. Dokument niniejszy jest jednym z elementów udziału gminy Piecki w wyżej wymienionym projekcie i stanowi podstawę do wypracowania szczegółowego planu działań dla gminy.

Planowanie strategiczne w zarządzaniu gminą rozumiane jest jako „świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość proces ciągłego przygotowywania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju gminy oraz koordynacji i integracji podejmowanych przez władze samorządowe działań realizacyjnych na rzecz przyjętych ustaleń planistycznych z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych tkwiących w jej otoczeniu.”¹

Zadaniem prezentowanej strategii rozwoju Gminy Piecki jest stworzenie instrumentu pomocnego w osiąganiu zamierzonych efektów społecznych i gospodarczych. Formułując cele rozwoju dla mieszkańców i przedsiębiorstw wskazywać ma również realne drogi ich osiągnięcia.

Budowa i realizacja strategii rozwoju gminy jest procesem dynamicznym i ciągłym, formą gry o kształt przestrzeni, wymagającą okresowej weryfikacji przyjętych celów rozwoju i metod ich realizacji. Takie ujęcie jest niezbędne z uwagi na konieczność dostosowywania do zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej, społecznej i prawno-administracyjnej. W grze o kształt przestrzeni uczestniczyć będą wszyscy mieszkańcy, wszystkie podmioty gospodarcze i administracyjne, a dokument strategii po akceptacji przez wszystkich zainteresowanych stanowić powinien punkt wyjścia prezentujący wizję działania, hierarchię priorytetów i zbiór reguł postępowania w przyszłości.

Struktura dokumentu

Rozdział	strona
1. Diagnoza uwarunkowań rozwoju.....	2
2. Identyfikacja tendencji i kierunków przemian.....	12
3. Pozycja strategiczna gminy - analiza SWOT.....	13
4. Misja gminy i wizja jej realizacji.....	19
5. Cele strategiczne rozwoju gminy.....	21
6. Narzędzia realizacji celów strategicznych w dyspozycji gminy.....	25
7. Priorytety strategicznego działania władz gminy.....	28

¹ M. Ziółkowski, *Planowanie strategiczne rozwoju gminy*, Warszawa 1995, s.5

1. Uwarunkowania rozwoju gminy

Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe

Krajobraz

Gmina Piecki leży w środkowej części Pojezierza Mazurskiego. Teren gminy o obszarze 314,6 km² cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, duży areał lasów oraz jezior. Wszystko to decyduje o malowniczości krajobrazu i jego atrakcyjności turystycznej.

Gleby

Użytki rolne zajmują ok. 30% powierzchni gminy. Występują tutaj przeważnie gleby brunatne kompleksu pszennego. W profilu glebowym dominują gliny lekkie z piaskami gliniastymi zalegające na glinach. Gleby są przeważnie wydajne, w klasyfikacji bonitacyjnej należą przeważnie do klas III i IVa. W okolicach Brejdyn, Czaszkowa i Golenia występują gleby kompleksu pszenno-żytniego, należące do IV klasy bonitacyjnej. Dodatkowo na obszarach o większych przewyższeniach, w okolicach Jakubowa, Nawiad, Brejdyn, Lipowa, Dłużca, Golenia, Starych Kielbonek, występują gleby kompleksu pszennego wadliwego o mniejszej przydatności dla upraw.

Prócz tego występują też niewielkie enklawy występowania gleb o niższej urodzajności (IVa klasa bonitacyjna) i dużej wrażliwości na suszę w okolicach Piecek, Krutyńskiego Piecka, Gantu, Gajnego, Rutkowa.

W sąsiedztwie obszarów leśnych występują gleby lekkie V i VI klasy bonitacyjnej należące do kompleksu żytniego słabego o obniżonej wilgotności. Spotkać je można w Cierpiętach, Lipowie, Jakubowie, Krutyni, Dłużcu, Zgonie, Dobrym Lasku, Pieckach i na obszarze między Prusinowem i Nowymi Kielbonkami.

Na obszarach niżej położonych występują w rozproszeniu użytki zielone, gdzie przeważają gleby torfowe należące do IV i V klasy bonitacyjnej.

Lasy

Lasy zajmują 52% powierzchni gminy tj. 16,2 tys. ha. Kompleksy leśne zajmują wschodnią i południowo-zachodnią część gminy. W strukturze gatunkowej przeważa sosna, prócz tego występuje świerk, dąb, brzoza i olsza. Dominującym siedliskiem jest bór mieszany. Najkorzystniejsze warunki dla produkcji leśnej występują w północno-wschodniej części gminy. Wykorzystanie zasobów leśnych gminy ma charakter wielofunkcyjny: ochrony środowiska, turystyki i produkcji drewna.

Wody powierzchniowe

Blisko 10% obszaru gminy zajmują jeziora. Stan czystości wód plasuje je w II klasie czystości (z wyjątkiem bardziej zanieczyszczonych – jez. Wągiel i Dłużec oraz mniej zanieczyszczonych – jez. Kołowin i Probarskiego). Wody rzek również generalnie można zaliczyć do czystych (II klasa czystości). Spływ jednostkowy od 6-7 l/sek/km³. Przez północną część gminy przebiega główny wododział Pregoty i Wisły. Przepływy tutejszych cieków są niewielkie, w związku z czym ich zdolność do przyjęcia ścieków ograniczona.

Wody podziemne

Na obszarze gminy występują obfite zasoby wód podziemnych. Poziom czwartorzędowy zalega na głębokości 30-60 m, trzeciorzędowy do 200-300 m. W

południowej części gminy użytkowa warstwa wodonośna nie posiada dostatecznej izolacji od powierzchni przez co podatna jest na zanieczyszczenia - wymaga ochrony.

Dostępność zaopatrzenia w wodę podziemną nie stanowi bariery dla rozwoju gminy.

Klimat

Gmina Piecki leży na jednym z najchłodniejszych obszarów nizinnych Polski. Średnia temperatura roku w sąsiednich Mikołajkach wynosi 6,6°. Okres wegetacyjny jest krótszy o około 1 miesiąc niż w innych regionach kraju. Średnia roczna suma opadów wynosi 576 mm.

Surowce mineralne

Na terenie gminy występują zasoby kruszywa naturalnego, eksploatowane w Brejdynach. Występują tu także znaczne zasoby kredy jeziornej. Istotnym bogactwem są też złoża torfu.

Stan środowiska oraz formy ochrony

Obszar gminy posiada wysokie walory przyrodnicze. Stan środowiska naturalnego można określić jako bardzo dobry.

Z uwagi jednak na małą odporność części obszarów na antropopresję wskazana jest ich ochrona. Znajduje się tutaj 5 rezerwatów przyrody, a utworzenie 1 dodatkowego jest planowane. Wschodnią część obszaru gminy obejmuje Mazurski Park Krajobrazowy utworzony w 1977 roku. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego Parku, istnieją na jego obszarze strefy ograniczeń w sposobie użytkowania terenu. Rangę walorów przyrodniczych dokumentuje umiejscowienie obszaru gminy w koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA jako obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym.

Formy ochrony środowiska oprócz argumentów ekologicznych brać muszą pod uwagę wymagania społeczno-gospodarcze lokalnej społeczności.

Dziedzictwo kulturowe oraz formy ochrony

Obszary, które weszły w 1975 roku w skład gminy Piecki mają długie tradycje kulturowe związane z gospodarką leśną.

Były one pierwotnie zamieszkałe przez spokrewnione z Prusami plemiona Galindów. Spustoszone i opuszczone przez nich po długotrwałych walkach z Mazowszanami i Zakonem Krzyżackim.

Pierwszą wsią na nowo założoną na tych obszarach były Nawiady, obdarzona przywilejem lokacyjnym jako wieś bartnicza w 1397 roku przez komtura ryńskiego Jana Schoenfelda. Cztery lata później założono wieś bartniczą Piecki. Otrzymali ją od Ulryka von Jungingena (późniejszego wielkiego mistrza poległego pod Grunwaldem – podówczas jeszcze komtura bałgijskiego) *Petzym* (Pietrek) z Muszaków i *Jokusz* (Jakubek) z Radymina. Od imienia pierwszego właściciela poszła też prawdopodobnie nazwa wsi Piecki. Obie wsie liczyły po 60 włók obszaru tj. ok. 1070 ha czyli tyle ile do dziś stanowi moduł przestrzenny przeciętnej wsi w tej okolicy. Każdy z bartników osadzanych w Pieckach otrzymał po 2 włóki, a w Nawiadach po 3 włóki. Czynnosc opłacali miodem. Jeszcze w XIV wieku źródła wzmiankują o kościele parafialnym w Nawiadach. Proboszcz posiadał 6 włók gruntu. Do starszych wsi należą też Brejdyny wzmiankowane już w 1422 roku².

Obszar gminy zasiedlony został w XIV wieku przez osadników z Mazowsza i różnych stron Niemiec. W późniejszym okresie ludność niemiecka prawie całkowicie się

² Max Toeppen, *Historia Mazur*, s. 115-117.

spolonizowała. Po niszczącym najeździe Tatarów w 1656 r. obszary te ponownie zaludniły się osadnikami z Mazowsza. Okolice te nazywano w XVII i XVIII wieku starostwami polskimi lub też Polskimi Prusami. Polszczyzna (a ściślej mówiąc gwary mazurskie) zaczęła ustępować przed językiem niemieckim począwszy od końca XVIII wieku i przez cały XIX wiek.

Po 1525 roku zwyciężył tutaj protestantyzm. Absolutna większość mieszkańców przystąpiła do kościoła ewangelicko-augsburskiego. Stan ten trwał do roku 1945. Duża część byłych mieszkańców opuściła, po części zmuszona, po części z własnej woli rodzinne strony i wyjechała do Niemiec. Mniejsza ich część pozostała do dziś i kultywuje przynależność do kościoła ewangelickiego.

Po II wojnie światowej przybyło dużo nowych osadników przeważnie z tradycyjnego już kierunku tj. z Mazowsza, ale także i z Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej.

Jak widać gmina posiada bogate dziedzictwo, które jeszcze nie do końca uzyskało swoje miejsce w życiu codziennym współczesnych. Stanowi też interesujący walor w kontekście prób kreowania wielowątkowego produktu turystycznego.

Ochroną objęto 46 obiektów zabytkowych w rejestrze zabytków nieruchomości, w tym 36 zabytków architektury i budownictwa, 2 parki i cmentarze, 7 zabytków budownictwa przemysłowego i 1 stanowisko archeologiczne podczas, gdy w całym województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowano 5.088 zabytków. W przeliczeniu na 10.000 mieszkańców gmina Piecki ma 58 zabytków w porównaniu z 35 dla województwa czy 17 dla Polski. Jednakże nasycenie obszaru gminy mierzone liczbą zabytków na 100 km² wypada mniej korzystnie (Piecki - 15; województwo - 21; Polska - 21).

Ludność

Demografia

Ludność gminy Piecki liczy ponad 8.000 mieszkańców przy gęstości zaludnienia 25 osób na km². Rozmieszczenie ludności prezentuje mapa 1.1.

We wsi znajduje się 55 zamieszkałych miejscowości. Ośrodek centralny – wieś Piecki – zamieszkuje ponad 40% ludności gminy tj. ok. 3.300 mieszkańców. Pozostałe miejscowości są znacznie mniejsze. Największe z nich to: Nawiady, liczące ok. 380 mieszkańców, Machary (350), Brejdyny (330), Stare Kiełbonki (290), Dłużec (280), Lipowo (280) i Krutyń (270).

Struktura wiekowa charakteryzuje się wzrastającym udziałem ludności w wieku emerytalnym. Aczkolwiek w porównaniu do średniej wojewódzkiej dla wsi mieszkańcy gminy Piecki są społeczeństwem młodszym. 57% ludności jest w wieku produkcyjnym, z czego w wieku do 45 lat aż 42%.

Struktura płci wykazuje niewielką nadwyżkę liczby mężczyzn charakterystyczną dla obszarów wiejskich Polski.

Wykształcenie

Poziom wykształcenia mieszkańców mimo, że nieznacznie wyższy niż przeciętnie w gminach wiejskich województwa pozostaje niezadowolający. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy obok utrudnionego dostępu do nauki jest migracja absolwentów szkół wyższych i średnich do miast w poszukiwaniu atrakcyjniejszych ofert pracy. W dającej się przewidzieć przyszłości nie należy oczekiwać drastycznej poprawy w tej dziedzinie.

Warunki życia

Mieszkalnictwo

Sytuacja mieszkaniowa wygląda w porównaniu do przeciętnej dla gmin wiejskich województwa wyraźnie gorzej. Wyższa jest między innymi liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie (gm. Piecki - 4,15; gm. wiejskie woj. - 3.84) jednakże związane jest to przede wszystkim z mniejszą niż w pozostałych gminach wiejskich migracją do miast. Przeważa budownictwo jednorodzinne i zagrodowe. Zabudowa wielorodzinna występuje w Pieckach, Krzywym Rogu, Rutkowie, Macharach i Czaszkowie.

Infrastruktura techniczna i dostępność sieciowych usług komunalnych

Wyposażenie gospodarstw w prąd jest zapewnione dzięki rozbudowanej sieci elektrycznej linii przesyłowych 15kV i stacji transformatorowych. Wg spisu rolnego z 1996 r. 571 użytkowników korzystało z instalacji 380V a 295 z 220V, przy czym 103 zgłaszało potrzebę zwiększenia poboru mocy.

Całkowity brak sieciowej instalacji gazowej. Wg stanu na 1996 rok 621 gospodarstw rolnych korzystało z butli gazowych a 245 nie korzystało z gazu w ogóle.

Na terenie gminy w prawie każdej większej wsi istnieją ujęcia wody oraz sieć rozdzielcza i przesyłowa, składająca się z:

- ◆ wodociągów zbiorowych:
 1. Piecki - Dobry Lasek (wraz z połączeniem z wodociągiem Nawiady),
 2. Krutyński Piecek - Krutyń,
 3. Nawiady - Cierpięta - Mojtyny,
 4. Goleń - Łętowo
 5. Krzywy Róg - Szklarnia
 6. Rutkowo - Gługno - Dłużec
- ◆ wodociągów wiejskich:
 1. Brejdyny
 2. Machary
 3. Stare Kielbonki
 4. Jakubowo
 5. Ostrów Pieckowski
 6. Czaszkowo
 7. Machary - Zakład Rolny
 8. Nowy Zyzdrój

Urządzenia odprowadzania ścieków dostępne są tylko w Pieckach i Nowym Moście oraz w wewnętrzne dla potrzeb ośrodków wypoczynkowych w Krutyni, Cierpiętach i Nowym Zyzdroju.

W gospodarstwach rolnych w 1996 roku 80 gospodarstw odprowadzało ścieki do sieci kanalizacyjnej (z oczyszczaniem) podczas, gdy 621 do szamba, a 165 nie posiadało ani jednego ani drugiego.

Lecznictwo

Na terenie gminy działają: Gminny Ośrodek Zdrowia w Pieckach oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Nawiadach. W Pieckach znajduje się apteka.

Wskaźniki obsługi mieszkańców w zakresie lecznictwa są korzystniejsze niż przeciętnie w gminach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego. Na 1 lekarza przypada ok. 2.640 mieszkańców wobec 3.600, a na 1 stomatologa 7.900 wobec 9.100.

Oświata i wychowanie

W gminie znajdują się: gimnazjum (w budynku szkoły podstawowej w Pieckach), 6 szkół podstawowych i 2 filie dla klas młodszych oraz 1 przedszkole. 1142 uczniów w 64 oddziałach uczy 87 nauczycieli (co daje 17,8 ucznia w oddziale i 13 uczniów na 1 nauczyciela). 40% uczniów dojeżdża do szkoły.

Szkoły znajdują się w stanie wymagającym remontu. Uzupełnienia wymaga ich wyposażenie obiekty sportowe oraz stołówki.

Z zajęć wychowania przedszkolnego korzystało w 1998 roku 223 dzieci.

Placówki kulturalne

Na terenie gminy znajdują się 2 kościoły parafialne rzymsko-katolickie w Pieckach i Nawiadach.

Biblioteka gminna w Pieckach z filią w Nawiadach.

Gminny Ośrodek Kultury w Pieckach oraz 13 świetlic wiejskich, z których 7 wymaga remontów.

Obiekty sportowe

Największym obiektem sportowym jest stadion w Pieckach (własność gminy). Ponadto w Brejdynach, Dłużcu, Starych Kielbonkach i Nawiadach znajdują się boiska przyszkolne.

Kąpieliska ogólnodostępne znajdują się w ośrodkach wypoczynkowych.

Pozostałe obiekty w gestii administracji samorządowej

6 strażnic OSP, 5 cmentarzy

Dostępność komunikacyjna

Łączna długość dróg twardych w gminie wynosi 137 km co daje wskaźnik gęstości na poziomie 43,5 km/100 km², co jest wynikiem średnim. Niektóre miejscowości nie posiadają utwardzonego dojazdu. Jeśli się dodatkowo weźmie pod uwagę, że większość dróg jest w stanie złym lub średnim i wymaga modernizacji bądź remontów, to trzeba stwierdzić, że stan sieci drogowej gminy jest niezadowalający.

Na ogólną długość sieci drogowej 258,5 km przypada:

- ◆ dróg krajowych 37,5 km
- ◆ dróg wojewódzkich 22,0 km
- ◆ dróg powiatowych 96,1 km (w tym o nawierzchni twardej 71,1 km)
- ◆ dróg gminnych 48,9 km (5,8 km)
- ◆ dróg wewnętrznych 54 km

Tak więc tylko 19% to drogi gminne. Najwięcej jest dróg powiatowych, najczęściej o złym stanie nawierzchni.

Gospodarka

Gospodarka gminy opiera się głównie na rolnictwie, leśnictwie i turystyce przy niewielkim udziale przemysłu.

Zatrudnienie

Liczba zatrudnionych wg szacunków wynosi 2.600 osób.

Z tej liczby 1.200 pracowało w zakładach zatrudniających powyżej 5 pracowników w następujących działach gospodarki wg EKD (1997 r.):

◆ rolnictwo	162	13,4%
◆ przemysł	498	41,3%
◆ budownictwo	31	2,6%
◆ handel i naprawy	80	6,6%
◆ transport	41	3,4%
◆ obsługa nieruchomości i firm	88	7,3%
◆ administracja publiczna	22	1,8%
◆ edukacja	113	9,4%
◆ ochrona zdrowia i opieka społ.	62	5,2%

Pozostałe 1.400 zatrudnionych było w zakładach osób fizycznych i spółkach cywilnych mających do 5 pracowników w branżach: handel i naprawy, przemysł, budownictwo obsługa nieruchomości i firm oraz transport.

Trudniej precyzyjnie oszacować liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych rolników. Według spisu rolnego z czerwca 1996 roku w gospodarstwach domowych użytkujących gospodarstwo rolne mieszkało 2.199 mieszkańców w wieku produkcyjnym w tym 1.221 mężczyzn. Przy czym 24,9% gospodarstw miało charakter mieszany rolniczo-pracowniczy, a blisko 5% prowadziło dodatkową pozarolniczą działalność gospodarczą.

Bezrobocie

W gminie panuje wysokie bezrobocie sięgające 16,5%. Z uwagi na panujące w ościennych gminach również wysokie bezrobocie - brak alternatywnych ofert pracy dla mieszkańców gminy Piecki. Duża część bezrobotnych to byli pracownicy zlikwidowanych PGR-ów, z uwagi na trudną sytuację w rolnictwie i małą aktywność w poszukiwaniu pracy nie należy się spodziewać szybkiej poprawy w ich położeniu.

Oprócz zarejestrowanego bezrobocia występuje tu również bezrobocie ukryte koncentrujące się w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Poziom dochodów - zjawisko ubóstwa - opieka społeczna

Duże bezrobocie jawne i ukryte doprowadziło do bardzo trudnej sytuacji finansowej liczne rodziny. Gmina realizując w ramach zadań własnych i zleconych dostarcza środki finansowe w ramach programu opieki społecznej. Uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej jest w całej gminie 2.772 tj. 34,7% ogółu mieszkańców.

Mapa 1.2 ilustruje rozmieszczenie przestrzenne korzystających z pomocy opieki społecznej. Jak widać największy udział mieszkańców korzystających z pomocy opieki społecznej mają miejscowości: Rutkowo (91%), Zyzdrowy Piecek (92%), Krutyński Piecek (71%), Bobrówko (70%), Gant (67%), Gajne (65%), Krzywy Róg (62%). Jednakże największe w liczbach bezwzględnych zgrupowanie korzystających z pomocy społecznej występuje we wsi Piecki (1003 mieszkańców tj. 31% ludności wsi).

Rolnictwo

Użytki rolne zajmują ok. 9.800 ha (30% powierzchni gminy), z których grunty orne zajmują 6.050 ha (tj. 60% areалу), pastwiska – ok. 2.350 ha (25%) a łąki – ok. 1.410 ha (15%). Niecałe 30% areálu gruntów ornych to obszar z glebami o średniej klasie bonitacyjnej IVa, 60% – o klasie IVb, pozostałe 10% – o klasie V. W przypadku użytków zielonych 57% – o klasie IV, a pozostałe 43% – o klasie V.

Na terenie gminy znajdowało się w 1998 roku 721 indywidualnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 7.167 ha. Średnia wielkość jednego gospodarstwa dla całej gminy wynosiła 10,6 ha. Wielkość gospodarstw jest zróżnicowana przestrzennie i tak np.: największe gospodarstwa występowały w obrębach Gant (34,4 ha), Goleń (25,7 ha) czy

Szklarnia (17,5 ha), a najmniejsze w Krutyń (3,3 ha), Zgonie (5,1 ha), Krutyńskim Piecku (6,0 ha) oraz w Babiętach, Bobrówku i Lipowie (po 6,3 ha). Obszarem o największym potencjale produkcyjnym jest część centralna gminy obejmująca Machary-Prusinowo-Nawiady-Czaszkowo-Szklarnia-Goleń.

Własność Skarbu Państwa stanowiło 5.871 ha stanowiąc 18,6% powierzchni ogólnej gminy.

Turystyka

18 obiektów

Zestawienie porównawcze wskaźników dla gmin wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego prezentuje tabela 1.1

Przemysł

Do największych zakładów przemysłowych należą:

- ◆ Fabryka mebli Mazurskie Meble International - MMI (300 osób)
- ◆ Zakład produkcji tarcicy Lastar S.A. (ok. 50)
- ◆ Zakład produkcji płyt meblowych ABS JH Wood Products (ok. 50)
- ◆ Ferma świń AGRO-SOKOŁÓW S.A. (66)

Obsługa finansowa

Podstawową obsługę finansową zapewnia mieszkańcom Bank Spółdzielczy w Pieckach. Oprócz tego w mieście powiatowym - Mrągowie, znajdują się filie kilku ogólnokrajowych banków.

Handel i usługi

Handel detaliczny w gminie obejmuje 64 placówki sklepowe o powierzchni łącznej 3.000 m². Znajdują się tu dodatkowo 37 placówki gastronomiczne oraz 30 zakładów usługowych.

Komunikacja

Komunikacja w gminie opiera się z jednej strony o wzrastający tabor samochodów osobowych, z drugiej zaś o sieć regularnych połączeń autobusowych PKS Mrągowo. Mimo tendencji do zamykania linii i ograniczania liczby połączeń jest to nadal istotny środek komunikacji.

W 1996 roku przypadało w gminie 287 pojazdów/1000 mieszkańców.

Rozkład jazdy PKS Mrągowo na lata 1999-2000 wykazuje dziennie:

- ◆ 34 pary połączeń na trasie Piecki - Mrągowo
- ◆ 13: Stare Kielbonki - Mrągowo
- ◆ 5: Krutyń - Piecki - Mrągowo
- ◆ 5: Piecki - Ostrołęka
- ◆ 5: Dłużec - Mrągowo
- ◆ 3: Piecki - Warszawa
- ◆ 3: Machary - Piecki - Mrągowo
- ◆ 3: Babięta - Mrągowo
- ◆ 1: Piecki - Babięta - Szczytno
- ◆ 2: Gant - Piecki - Mrągowo

Łączność

3 poczty (Piecki, Nawiady i Stare Kielbonki) oraz placówka pocztowa sezonowa w Krutyń. Poziom dostępności usług pocztowych

Centrala telefoniczna w Pieckach obsługiwała w 1997 roku 523 abonentów co daje 66 abonentów stacjonarnych na 1000 mieszkańców wobec 72 w gminach wiejskich województwa.

Administracja i gospodarka komunalna

Obsługę administracyjną oraz w zakresie usług publicznych zapewnia mieszkańcom Urząd Gminy w Pieckach wraz z podległymi mu Gminnym Ośrodkiem Opieki Społecznej, Zakładem Gospodarki Komunalnej.

Gmina posiada także Komisariat Policji. Budynek komisariatu jest w stanie wymagającym remontu.

2. Identyfikacja tendencji i kierunków przemian

Przemiany społeczne i gospodarcze w latach 1990-1999

Tendencje demograficzne

Gmina Piecki należy do nielicznych gmin wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim o stabilnej tendencji wzrostowej liczby mieszkańców. Począwszy od 1990 roku liczba ludności wzrosła 7.486 do ok. 8.100 wg szacunków na koniec 1999 roku tj. dynamika wyniosła 108% w ciągu 9 lat. Działo się tak mimo istotnego ujemnego salda migracji ponad 120 osób, gdyż wysoki był przyrost naturalny (od 8 do 17‰). Przyrostowi ludności towarzyszy spadek udziału najmłodszych grup wiekowych. Wg prognoz demograficznych tendencja ta utrzyma się do 2005 roku, kiedy to wzrośnie istotnie udział młodzieży w wieku produkcyjnym - absolwentów poszukujących pracy i lepszych warunków życia. Istnieje ryzyko, że wypadku niepowodzenia realizacji strategii inwestycyjnej gminy nastąpiłoby zwiększenia migracji tej grupy wiekowej do miasta lub innej gminy, o lepszych warunkach pracy i mieszkania.

Prywatyzacja

Począwszy od 1989 roku rozpoczęły się żywiołowe przemiany własnościowe, efektem których stała się prawie całkowita prywatyzacja handlu i usług. W latach 1994-1997 liczba przedsiębiorstw prywatnych wzrosła w gminie Piecki ze 123 do 342 (dynamika - 278%). Są to jednak najczęściej zakłady osób fizycznych słabe kapitałowo o małej odporności na wahania koniunktury.

Upadek PGR-ów

Brak programu restrukturyzacyjnego doprowadził PGR-y do upadku, co zaowocowało stanem katastrofy społecznej w pegeerowskich osadach zakładowych. Szalejące bezrobocie i ubóstwo uczyniło z ich mieszkańców trwałych odbiorców pomocy opieki społecznej. Brak przyzwyczajenia do samodzielności życiowej i niskie kwalifikacje większości z byłych pracowników PGR-ów nie dają przesłanek do przewidywania zmian na tym polu.

Zmiany w koniunkturze

W skutek zamierzonego umacniania waluty krajowej – nieustannie od 1991 roku trwającego, warunki opłacalności wielu produktów uległy znacznemu pogorszeniu. Szczególnie drastyczny efekt wywołało to w sferze produkcji rolnej i eksportu żywności. Tutaj bowiem obniżce realnych cen sprzedaży towarzyszyła realna wzrost kosztów środków produkcji (wzrost cen maszyn rolniczych i za wysokie stopy kredytów na ich zakup) i materiałów eksploatacyjnych (nieustanne podwyżki akcyzy na paliwo, wzrost cen nawozów i środków ochrony roślin). Duża część gospodarstw rolnych utraciła zyskowność, a straty, które wykazałyby przy prowadzeniu pełnej rachunkowości, pokrywane są w sposób niewidoczny poprzez stopniową dekapitalizację gospodarstwa oraz nieuwzględnianie realnego wkładu pracy własnej rolników w kalkulacjach kosztów.

Jeśli dodać do tego załamanie ekonomiczne u naszego dotychczasowego głównego odbiorcy masowych produktów rolnych – Rosji, Białorusi i Ukrainy i protekcyjnistyczne bariery stawiane dla polskich produktów w Unii Europejskiej to obraz zagrożeń stanie się kompletny.

Podobnie niekorzystną koniunkturę można zaobserwować w przemyśle meblarskim, gdzie podrożenie eksportu w skutek umocnienia złotego prowadzi do zmniejszenia konkurencyjności produktów polskich (MMI).

Zmiany w finansach komunalnych

Struktura dochodów gminy

Od chwili kiedy w latach 1990-91 ustanowiono po raz pierwszy w drodze ustawowej źródła finansowania zadań gminy zmieniło się wiele. Gminy uzyskały wiele nowych zadań do realizacji. Trzeba jednak podkreślić, że w ślad za decentralizacją zadań nie poszła decentralizacja finansów. Wręcz przeciwnie – system subwencji i dotacji celowych zaczął dominować coraz bardziej wśród źródeł dochodów budżetowych. System ten pomyślany przez ustawodawcę jako element gwarantujący pokrycie niezbędnych wydatków gmin uboższych – stanowi jednak utrudnienie w długoterminowym a nawet średnioterminowym planowaniu budżetu gminy. Umniejszony w ten sposób zakres kompetencji samostanowienia o własnych dochodach owocuje ograniczeniem realnych możliwości stymulacji lokalnego rynku pracy oraz wspierania przedsiębiorczości lokalnej poprzez kształtowanie lokalnego systemu podatkowego. Sytuacja uległaby poprawie przy zwiększeniu udziałów gminy we wpływach z podatków dochodowych.

Wykresy 2.1 - 2.3 prezentują przebieg tego zjawiska.

Struktura wydatków gminy

Wykres 2.4 pokazuje strukturę wydatków gminy w układzie rodzajowym, zaś 2.5 w układzie rzeczowym wg działów gospodarki narodowej.

Wydatki inwestycyjne i rozwój infrastruktury

Począwszy od 1991 roku samorzady uzyskawszy kompetencję dysponowania własnymi dochodami budżetowymi przystąpiły w szybkim tempie do nadrobienia zaległości w infrastrukturze. Przystąpiono do budowy nowych i remontu starych sieci wodociagowych i kanalizacyjnych, do remontu dróg i budowy oczyszczalni ścieków. Gmina Piecki nie należała i nie należy do wyjątków w tym względzie. Udział wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy wynosił w tych latach ok. 20%.

3. Pozycja strategiczna gminy - analiza SWOT

Strategia rozwoju gminy powinna w oparciu o stwierdzone atuty gminy zmierzać do optymalnego wykorzystania otwierających się przed lokalną społecznością szans rozwojowych, przygotowując się jednocześnie do zażegnania stojących przed nią zagrożeń i ograniczając słabe strony gminy.

Analiza SWOT (od ang.: *Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats*) polega na zestawieniu podstawowych silnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń przed nią stojących. Efekt końcowy prezentuje tabela 3.1. Tutaj pokrótce omówione zostaną szczegółowo poszczególne elementy tej analizy.

S. Silne strony

S1. Wybitne walory krajobrazowe

Z uwagi na duży udział jezior (10%) i lasów (52%) w powierzchni gminy oraz urozmaiconą rzeźbę terenu gmina należy do najatrakcyjniejszych krajobrazowo w województwie warmińsko-mazurskim.

S2. Znaczny potencjał rolniczy

Gmina posiada 9.800 ha użytków rolnych z czego na grunty orne przypada 6.046 ha, a na użytki zielone 3.754 ha. Niecałe 30% areалу gruntów ornych to obszar z glebami o średniej klasie bonitacyjnej IVa, 60% – o klasie IVb, pozostałe 10% – o klasie V. W przypadku użytków zielonych 57% – o klasie IV, a pozostałe 43% – o klasie V.

S3. Duży potencjał gospodarki leśnej

Lasy zajmują 52% obszaru gminy. Przeważają lasy gospodarcze, o znacznej wartości eksploatacyjnej. Lasy państwowe leżące na terenie gminy podlegają Nadleśnictwu w Mrągowie oraz w Strzałowie. Większe kompleksy leśne poza rezerwatami zaklasyfikowano jak lasy wodochronne, glebochronne i nasienne, a także jako ostoje zwierząt.

S4. Duża liczba przedsiębiorstw

W gminie Piecki zarejestrowanych jest dużo małych firm, najczęściej zakładów osób fizycznych. Jak widać w tabeli 1.1 porównanie z innymi gminami wiejskimi województwa wypada korzystnie. Świadczy to o wyższej niż przeciętna aktywności, przedsiębiorczości mieszkańców.

S5. Produkt turystyczny rangi europejskiej - Rzeka Krutynia

Utrwalony tradycją renomowany jeszcze w okresie międzywojennym spływ kajakowy Krutynią stał się głównie za sprawą turystów niemieckich produktem turystycznym rangi międzynarodowej. Stanowi on istotne źródło dochodów dla wielu gospodarstw w Krutyni i innych miejscowościach. Stanowi też jasno rozpoznawalny element promocyjny walorów krajobrazowych gminy.

S6. Duża liczba miejsc w obiektach turystycznych

Ze wskaźnikiem ponad 9 udzielonych noclegów na 1 mieszkańca gmina Piecki wysuwa się na czołówkę gmin wiejskich województwa.

S7. Duży potencjał rozwojowy turystyki

Oferta turystyczna nie obejmuje jeszcze wielu form aktywności oraz rodzajów usług. Mamy tu do czynienia z rezerwami prostymi. Nie wykorzystano dostatecznie dziedzictwa historycznego gminy w tworzeniu produktu turystycznego. Promocja ogólna – gminy i indywidualna – przedsiębiorstw turystycznych nie osiągnęły jeszcze dostatecznego poziomu aktywności, nie wyczerpały i nie zużyły jednak form oddziaływania.

S8. Koncentracja mieszkańców i popytu na usługi komunalne i infrastrukturę w jednym ośrodku centralnym

Ponad 40% ludności gminy koncentruje się w ośrodku centralnym. Dostawa sieciowych usług komunalnych jest w takich warunkach tańsza, podobnie rozbudowa infrastruktury.

S9. Istniejące obiekty do adaptacji na działalność przemysłową, wolne uzbrojone tereny pod inwestycje przemysłowe i rzemiosła

Gmina posiada obiekty gotowe do adaptacji na przemysł.

W ośrodku centralnym istnieje rezerwa terenu pod zabudowę przemysłową.

Istnieją też zidentyfikowane lokalizacje pod funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego.

S10. Doświadczenie we współpracy międzynarodowej oraz w prowadzeniu projektów Unii Europejskiej

Gmina Piecki zdobyła doświadczenie we współpracy z partnerami zagranicznymi. Jej współpraca z gminą Hylte (Szwecja) oraz gminą Lihula (Estonia) w pod auspicjami programu Agenda 21.

S11. Dywersyfikacja bazy podatkowej

Z uwagi na większy niż w przeciętnej gminie wiejskiej województwa warmińsko-mazurskiego udział podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku od nieruchomości - w gminie Piecki mamy do czynienia z większą dywersyfikacją bazy podatkowej. Jest to korzystne z uwagi na ograniczenie ryzyka związanego ze zmianami koniunktury oraz ze zmianami prawa podatkowego i zasad finansowania gmin.

W. Słabe strony

W1. Wysoki poziom bezrobocia

Rynek pracy w gminie Piecki charakteryzuje wysoki poziom bezrobocia, sięgający 16,5% populacji w wieku produkcyjnej (dane za 1998 r.). Jego wpływ jest tym dotkliwszy, że okoliczne gminy znajdują się w podobnej a nawet gorszej sytuacji. I tak np. w mieście Mrągowie przekracza 14%, w gminie wiejskiej Mrągowo sięga 18%, podobnie w Świętajnie i Mikołajkach a w Sorkwicach przekracza 20%. W związku z tym jak na razie nie można liczyć na zatrudnienie bezrobotnych z gminy Piecki w zakładach ulokowanych w ościennych gminach. Wynikające z bezrobocia ubóstwo wielu rodzin stwarza istotny problem dla gminy. Ogółem 2.772 osoby (ok. 35% ogółu ludności) korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Wydatki na pomoc społeczną sięgały w 1998 roku 21% (łącznie z dodatkami mieszkaniowymi w wysokości 4%) budżetu.

W2. Względnie duży udział gospodarstw Skarbu Państwa w areale gruntów rolnych

Wobec braku jednoznacznej polityki państwa wobec gruntów rolnych Skarbu Państwa istnieje obawa, że grunty te pozostaną nie zainwestowane.

W3. Mała aktywność właścicieli dużych gospodarstw po-pegeerowskich

Mimo upływu kilku lat od wykupu PGR-ów gospodarstwa te nie pozostają należycie zagospodarowane. Za jedną z tego przyczyn uznać można pogorszenie koniunktury w rolnictwie. Nie wykluczone jednak, że traktowane są jako długoterminowa inwestycja w ziemię. Negatywne skutki tego to wyłączenie znacznych arealów z produkcji rolnej przy jednoczesnym pozbawieniu warsztatu pracy dla byłych pracowników PGR.

W4. Słabość kapitałowa lokalnych przedsiębiorstw

W roku 1997 na 342 przedsiębiorstwach prywatnych do grupy małych przedsiębiorstw (zatrudniających do 5 pracowników) należało 96% firm. Są to w większości przypadków zakłady osób fizycznych o małym kapitale własnym i dużej rotacji kapitału obrotowego (handel i drobne usługi). Firm średnich (6-20 pracowników) było tylko 10 (3%), a dużych tylko 2 (poniżej 1%).

W5. Niski udział całorocznych miejsc noclegowych w ofercie turystycznej

Na całkowitą liczbę miejsc noclegowych tylko 8% oferują usługi całoroczne. Tak niski udział uniemożliwia praktyczne działania zmierzające do wydłużenia sezonu i dostarczenia stałych miejsc pracy oraz stabilnych dochodów dla mieszkańców i budżetu gminy. Zmiana tego stanu rzeczy wymaga inwestycji w budowę nowego obiektu turystycznego względnie adaptację istniejących. (tab. 1.1.)

W6. Niedostatek atrakcji i usług towarzyszących w ofercie turystycznej

Oprócz podstawowego elementu oferty turystycznej: brak poszerzonej oferty sportowej, aktywnego wypoczynku oraz oferty kulturalnej. Z możliwości wielu indywidualnych opcji wypoczynku nie wykreowano jeszcze produktu turystycznego. Brak też infrastruktury dla niektórych form rekreacji.

W7. Niewystarczająca dostępność usług sieciowych tj. kanalizacja, wodociągi, gaz.

Brak sieci kanalizacyjnej oraz nieodpowiedni stan instalacji bezodpływowych stanowi barierę rozwojową dla bardziej zaawansowanych form przemysłu turystycznego. Brak wodociągów w blisko połowie miejscowości stanowi też dużą uciążliwość dla mieszkańców. Niska jakość warunków bytowo-mieszkaniowych stanowi może istotną przesłankę do opuszczenia gminy przez bardziej mobilną i wykształconą młodzież.

W8. Wymagająca uregulowania kwestia samowoli budowlanych i żywiłowej parcelacji

Z uwagi na brak precyzyjnych i skutecznych zapisów ustawowych w ciągu ostatnich 20 lat powstało w gminie wiele inwestycji, mniej lub bardziej drastycznie sprzecznych z przepisami prawa budowlanego. W chwili obecnej brak praktycznego sposobu rozwiązania tego problemu. Należy jednak bacznie śledzić działalność prawodawczą i praktykę sądowniczą, aby doprowadzić do zgodności z prawem tych inwestycji.

Niektóre z nich znajdują się w kluczowych dla wyboru koncepcji zagospodarowania przestrzeni miejscach.

O. Szanse

O1. Kontynuacja dynamicznego rozwoju gospodarki polskiej

Omawiane dalej scenariusze makroekonomiczne rozwoju polskiej gospodarki pokazują charakter zależności pomiędzy dynamicznym wzrostem gospodarki krajowej a

zwiększeniem możliwości rozwojowych gminy Piecki. Szybki wzrost gospodarczy (tzw. scenariusz aktywny) umożliwi pełniejsze wykonanie zobowiązań Państwa z tytułu subwencji ogólnych i dotacji celowych dla gmin. Uczyni także możliwym przekazanie większej części udziałów w podatkach dochodowych gminie. Rozwój gospodarczy kraju to szansa na większy popyt na produkty lokalnej wytwórczości. Wymogi adaptacji infrastruktury technicznej i organizacyjnej rolnictwa i przetwórstwa do przepisów Unii Europejskiej narzucają poważne obciążenia inwestycyjne na budżet centralny. Szybszy rozwój gospodarki da szansę na pełniejszą realizację programu dostosowawczego.

O2. Zwiększenie dostępności kapitału dla przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego

Poprawa dostępności kapitału dla przedsiębiorstw możliwa zarówno przy ogólnym ożywieniu gospodarki jak i przy zastosowaniu preferencji procentowych bądź gwarancyjnych stanowi szansę na utworzenie nowych miejsc pracy w zakładach przetwórczych oraz da zwiększy dochody dostawców płodów rolnych.

O3. Wzrost popytu na produkty rolnictwa ekologicznego

Zwiększenie popytu na "zdrową żywność" daje szansę wypromowania gminy jako producenta zdrowych artykułów spożywczych; to szansa na poprawienie warunków opłacalności produkcji przy produkcji rolnej z ograniczonym użyciem nawozów sztucznych; szansa na ograniczenie spływów azotu i fosforu do wód powierzchniowych; szansa na poprawienie jakości wód jeziornych i rzecznych.

O4. Wzrost popytu na usługi turystyczne i dywersyfikacja preferencji sezonowych, umożliwiającą lepsze wykorzystanie infrastruktury turystycznej poza głównym sezonem

Wzrost popytu na usługi turystyczne umożliwiłby zwiększenie zatrudnienia i poprawę stanu finansowego wielu rodzin uzależnionych od pomocy opieki społecznej.

Jeśli zaś chodzi o zwiększenie udziałów pobytów poza sezonem głównym to efektem byłoby zwiększenie stabilności zatrudnienia. Poprawienie wskaźnika wykorzystania infrastruktury zwiększając zdolność przedsiębiorstwa turystycznego do osiągania zysku i rokując na realny zwrot z inwestycji skłoni przedsiębiorców do inwestowania w podwyższenia standardów usług.

O5. Wzrost popytu na usługi konferencyjne oraz rehabilitacyjne umożliwiające lepsze wykorzystanie infrastruktury turystycznej poza głównym sezonem

O6. Rozwiązania prawno-budżetowe zwiększające udział dochodów własnych gminy

Przede wszystkim chodzi o zwiększenie udziałów gmin w podatkach dochodowych. Mogłoby to zwiększyć samodzielność gminy w planowaniu długo- i średnio-okresowym swoich dochodów i wydatków. Istotne jest także aby w zgodzie z Kartą Praw Samorządu Unii Europejskiej subwencje ogólne miały charakter wyrównawczy i nie nacechowane były ograniczeniami w przeznaczeniu środków z nich uzyskanych.

O7. Zwiększenie dostępności środków pomocowych na rozwój infrastruktury wsi w ramach programów Unii Europejskiej

Program dostosowawczy i akcesyjny Polski przewiduje uruchomienie znacznych funduszy pomocowych. W ramach programu SAPARD jednego z 2 podstawowych instrumentów finansowych (obok funduszu rozwoju infrastruktury ISPA) przeznaczonych

dla państw akcesyjnych. Ukierunkowany jest na wspieranie rozwoju cywilizacyjnego wsi, na pokonywanie elementarnych barier rozwoju. W perspektywie średniookresowej należy realnie brać pod uwagę możliwość pozyskania środków z tego funduszu.

O8. Współpraca z gminami ościennymi i powiatem mragowskim

Rozwiązanie problemu utylizacji odpadów stałych wymaga ścisłej współpracy kilku gmin i powiatu.

O9. Polepszenie dostępności komunikacyjnej poprzez realizację koncepcji cywilnego lotniska regionalnego w niedalekim Szczytnie

W "Planie rozwoju infrastruktury transportowej w Polsce do roku 2015" przygotowanym przez Ministerstwo Transportu w roku 1998 uwzględnia się adaptację lotniska w Szczytnie-Szymanach na cywilne lotnisko regionalne. Jeżeli koncepcja zostanie utrzymana i zrealizowana to oznaczać będzie łatwiejszy i szybszy dojazd zagranicznych i krajowych turystów do obiektów turystycznych zlokalizowanych na terenie gminy.

O10. Modernizacja ciągu dróg krajowych: Mragowo-Piecki-Rozogi-Ostrołęka-Warszawa oraz Gdańsk-Olsztyn-Mragowo-Augustów-Litwa/Białoruś

Modernizacja tych dwóch głównych ciągów komunikacyjnych przynieść może zwiększenie dostępności do rynków dla lokalnych producentów, a także polepszyć komfort dojazdu dla turystów odwiedzających gminę.

T. Zagrożenia

T1. Nierozwiązanie problemu dostępności komunikacyjnej

Brak poprawy w stanie dróg dojazdowych do gminy może w dłuższym horyzoncie czasowym doprowadzić do utraty przez gminę Piecki pozycji konkurencyjnej na rynku usług turystycznych. Dostępność do rynków zbytu produktów i rynków dostaw materiałowych jest istotny dla rozwoju przedsiębiorczości. Bez właściwych rozwiązań komunikacyjnych o wiele trudniej prezentować gminę jako miejsce odpowiednie dla inwestycji. Omawiany już powyżej "Plan rozwoju infrastruktury transportowej w Polsce do roku 2015" żadnych inwestycji drogowych w regionie.

T2. Ogólne obniżenie tempa rozwoju gospodarki owocujący ogólnym spadkiem popytu na usługi turystyczne

Sytuacja odwrotna do opisanej w O4, stanowiłaby zagrożenie dla dalszego istnienia przemysłu turystycznego w gminie. Wprawdzie popyt krajowy ma ograniczony wpływ na przykład na liczbę przyjazdów turystów zagranicznych, ale przestawienie się na wyższy standard usług mogłoby się okazać dla niektórych firm zbyt kosztowny.

T3. Ogólne pogorszenie krajowej koniunktury w rolnictwie i przetwórstwie spożywczym

Scenariusz taki to kontynuacja tendencji dotychczasowych, a więc wysoce prawdopodobny jeśli utrzymany zostanie trend umacniania złotówki i ograniczenia eksportowe w kontaktach z Unią Europejską. Obniżenie opłacalności produkcji zaowocuje utrudnieniami w pozyskaniu kredytów inwestycyjnych w przetwórstwie spożywczym. Dlatego też można się spodziewać zapowiadanego już programu rządowego zmierzającego do niwelacji skutków tych niekorzystnych uwarunkowań.

T4. Rozwiązania prawno-budżetowe owocujące nie rekompensowanym ograniczeniem wielkości dotacji i subwencji z budżetu centralnego

Jak wielokrotnie Ministerstwo Finansów to podkreślało po stworzeniu stabilnego źródła finansowania budżetu centralnego poprzez wprowadzenie podatku VAT następnym etapem ma być podobne zabezpieczenie finansowe budżetów samorządowych. Planowane od kilku zastąpienie podatku od nieruchomości podatkiem katastralnym nie nastąpi jednak wcześniej niż za kilka lat. Według nowej, zmienionej względem pierwotnej koncepcji wprowadzania tego podatku, kataster wprowadzany będzie stopniowo poprzez modyfikacje obecnych przepisów o podatkach: rolnym, leśnym i od nieruchomości. Nie znana jest jeszcze koncepcja podstaw wymiaru tego nowego podatku.

Niebezpieczne skutki może mieć natomiast tendencja do uczynienia z tego podatku podstawowego źródła finansów gminnych. Biorąc aktualne realia w większości gmin i miast polskich – gdzie podstawowym własnym źródłem dochodów jest podatek dochodowy od osób fizycznych – trzeba stwierdzić, że mogłoby to oznaczać drastyczne podwyższenie obciążeń podatkowych nieruchomości. Rysująca się od kilku lat tendencja do uszczuplania podatków bezpośrednich (dochodowych) i podwyższania pośrednich (VAT, akcyza) powoduje, że kurczy się baza podstawowego źródła dochodów samorządowych - wzrasta natomiast udział budżetu i funduszy centralnych w całości wydatków publicznych kraju. Jeśli tendencji tej nie będzie towarzyszyć zwiększanie udziałów samorządów we wpływach z podatków dochodowych - może to oznaczać zwiększenie uzależnienia samorządów od dotacji i subwencji centralnych, na których wysokość władze lokalne nie mają wpływu, i których planowanie może być obciążone dużym błędem związanym z wysokim ryzykiem politycznym.

Dla zachowania aktualności strategii w przyszłych latach niezbędny jest zatem monitoring zmian w przepisach podatkowych i ustawach o finansowaniu samorządu terytorialnego i coroczna weryfikacja strategii pod tym kątem.

T5. Konkurencja ze strony krajowych i zagranicznych ośrodków turystycznych

Od kiedy w wyniku umocnienia złotówki ceny zagranicznych usług turystycznych stały się dostępne dla turystów polskich, krajowym firmom turystycznym - właścicielom hoteli, schronisk i ośrodków wczasowych - przybył trudny konkurent. Klient krajowy otrzymuje często ten sam poziom usług (czasem nawet wyższy) za podobną cenę. Prawdziwym progiem cenowym okazuje się jedynie koszt podróży, rosnący dramatycznie i w sposób nieustanny. Ponadto długofalowym efektem zwiększonej liczby wyjazdów zagranicznych, może być jednak wzrost zainteresowania krajem skąd przyjeżdża tyle gości. Prowadzić to może do wzrostu przyjazdów turystów zagranicznych.

Podstawową różnicą konkurencyjną jest w przypadku np. ośrodków turystycznych strefy śródziemnomorskiej - większa przewidywalność pogody. Na tym polu ośrodki krajowe niestety przegrywają. Jedynym sposobem ograniczenia negatywnych skutków tego faktu dla krajowej turystyki pobytowej jest z jednej strony - podwyższenie standardów usług podstawowych, z drugiej zaś - poszerzenie oferty o dodatkowe atrakcje i urządzenia sportowe oraz kulturalne. Działaniom tym towarzyszyć musi jednocześnie wysiłek promocyjny zmierzający do wykreowania markowego produktu turystycznego, łatwo rozpoznawalnego i o dobrej renomie.

T6. Nienadążanie z rozwojem ulepszonej infrastruktury turystycznej w stosunku do popytu

Kiedy wzrośnie udział popytu krajowego na usługi turystyczne o podwyższonym standardzie, powstanie groźba utraty różnicy konkurencyjnej na rzecz obiektów

turystycznych w ościennych gminach. Kiedy przyzwyczajeni do pewnego poziomu usług turyści napotykać będą warunki nie spełniające ich oczekiwań będzie to miało negatywny wpływ na wizerunek oferowanego produktu turystycznego.

T7. Zagrożenie dla krajobrazu przez reklamy i szyldy

Zwiększona konkurencja pomiędzy firmami posiadającymi podobną ofertę owocuje naciskiem na działania reklamowe. Efekty tego zaobserwować można już np. w Krutyni, gdzie powstała niedawno bardzo znaczna ilość szyldów występujących w dużym zagęszczeniu. Prowadzi to do zakłócenia krajobrazu stanowiącego podstawowy magnes przyciągający turystów.

Duża ilość odwiedzających przyciąga także uwagę firm reklamy zewnętrznej. Pojawiły się już w gminie Piecki sezonowe panele reklamowe, które oferowane są dla celów ogólnopolskich kampanii reklamowych. Skutek oddziaływania na krajobraz jest w tym przypadku jeszcze bardziej niebezpieczny. Mimo bowiem często wyższego poziomu artystycznego reklam tego typu, prowadzą one do uniformizacji krajobrazu i pozbawienia go walorów unikatowości podczas, gdy szyldy mają najczęściej charakter sytuacyjnie uzasadniony i mogącym stanowić o kolorycie lokalnym.

4. Misja gminy i wizja jej realizacji

Misja

Misją gminy Piecki jest poprawa jakości życia mieszkańców zmierzająca do optymalnego wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Jako docelowy przy formułowaniu idei optymalnego wykorzystania walorów gminy przyjmuje się postulat zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako dążenie do zaspokajania potrzeb współczesnych w sposób nie naruszający możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. Takie podejście ukierunkowuje na:

- poszanowanie zasobów naturalnych tj. rozważne z nich korzystanie,
- harmonizowanie społecznych i ekologicznych celów rozwoju,
- długookresowe podejście do planowania rozwoju.

Wizja

Dla zobrazowania warunków spełnienia zaprezentowanej misji proponuje się przyjęcie następującej wizji docelowej:

Gmina Piecki - nowoczesna gmina wiejska, o ponadprzeciętnym w skali polskiej wsi poziomie usług publicznych, rolniczo-turystyczna z rozwiniętym przetwórstwem spożywczym i przemysłem drzewnym, dbająca o walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturę tożsamość.

Jako mierzalne i przez to weryfikowalne wskaźniki spełnienia wizji przyjmuje się dla roku 2010 następujące wartości:

- bezrobocie niższe niż średnia krajowa,
- udział dochodów własnych w budżecie gminy wyższy niż średnia krajowa dla gmin,
- wskaźniki infrastruktury sieciowej: wodnej, kanalizacyjnej i gazowej w pierwszej 10-tce gmin wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego,
- wskaźnik aktywności gospodarczej mierzonej liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców plasujący Piecki w pierwszej 5-tce gmin wiejskich województwa,
- zauważalna pozycja w przetwórstwie "owoców lasu" w skali kraju,
- wskaźnik liczby udzielonych noclegów plasujący Piecki w pierwszej 3-ce gmin i miast województwa,
- udział miejsc całorocznych w całej puli miejsc noclegowych wyższy niż średnia dla gmin wiejskich województwa,
- nie gorszy stan wód powierzchniowych niż zanotowany w 1999 roku,

To tylko część spośród możliwych do zdefiniowania, wybrana z uwagi na łatwość pomiaru i oceny stopnia realizacji. Biorąc pod uwagę dużą zmienność uwarunkowań zewnętrznych - makroekonomicznych, prawnych i społecznych, przedstawione parametry winny być regularnie weryfikowane.

5. Cele strategiczne rozwoju gminy

Cele strategiczne rozwoju podporządkowane są celowi kierunkowemu realizującemu misję gminy.

Cel 1. Poprawa warunków mieszkaniowo-bytowych

1.1. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Dążenie do pełnego zwodociągowania gminy Piecki w roku 2010.

A. Wodociągi

- ◆ Czaszkowo-Goleń
- ◆ Machary-Babięta
- ◆ Krutyński Piecek - Rosocha - Chostka
- ◆ Kolonia Dłużec
- ◆ Prusinowo (podłączenie do Nawiad)
- ◆ Kolonia Mojtyny (podłączenie do Mojtyń)
- ◆ Zgon (podłączenie do Starych Kielbonek)
- ◆ Gant - Gajne
- ◆ Zyzdrojowy Piecek
- ◆ Krawno, Zyzdrojowa Wola
- ◆ Nowe Kielbonki
- ◆ Bobrówko - Nowy Most (ze stacją lokalną)
- ◆ Lipowo (ze stacją lokalną)
- ◆ wymiana instalacji azbestowej w Nawiadach

Biorąc pod uwagę możliwości finansowe gminy zakładając realizację wszystkich 14 zadań szczegółowych do końca 2010 roku, należy zakładać realizację 1-2 zadań rocznie. Koszt globalny wszystkich zadań szacowany jest na 4 mln zł w cenach stałych z 1999 roku, a koszt pojedynczego zadania 200-700 tys. zł.

B. Kanalizacja

- ◆ dążenie do pełnej kanalizacji gminy i preferowanie budowy przydomowych i lokalnych oczyszczalni ścieków, we wszystkich miejscowościach, w których ich brakuje.

W miarę dostępności środków dążyć należy do całkowitej kanalizacji gminy, poczynając od obszarów najwrażliwszych na zanieczyszczenia tzn. od pld. części gminy oraz rzeki Krutyń i wsi Brejdyny. Na obszarach o rozproszonej zabudowie położony będzie nacisk na tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków.

C. Składowanie odpadów stałych

- ◆ Współpraca z władzami powiatu i okolicznych gmin przy realizacji wspólnego składowiska odpadów stałych (łącznie z 5.1)

Połączywszy wysiłki finansowe z sąsiednimi gminami i powiatem mragowskim przystąpimy do uporządkowania gospodarki odpadami stałymi. Niezbędna jest budowa nowego wysypiska śmieci spełniającego standardy UE w dziedzinie ochrony środowiska. Koszt, lokalizacja i harmonogram realizacyjny jest trudny do określenia w tym momencie. Szczegółowsze ustalenia powstaną w porozumieniu z pozostałymi partnerami przedsięwzięcia do końca 2000 roku.

1.2. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

- ◆ sukcesywna poprawa i budowa dróg gminnych i chodników wiejskich
- ◆ współpraca przy realizacji inwestycji poprawiającej warunki komunikacyjne na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych

Na 48,9 km dróg gminnych tylko 5,8 km ma nawierzchnię twardą. Wiele oddalonych miejscowości jest trudno dostępna w okresie opadów. Szczupłość środków budżetowych ogranicza możliwości realizacji inwestycji drogowych. Jednocześnie gmina chcąc zapewnić lepszy dojazd do atrakcyjnych turystycznie obszarów zmuszona jest do uczestnictwa w finansowaniu inwestycji na drogach pozostających w gestii powiatu, województwa, a nawet na drogach krajowych.

1.3. Poprawa warunków nauczania - gimnazjum, remonty, boiska, stołówki

- ◆ uaktualnienie sieci szkół podstawowych do wymogów krajowych i ich modernizacja do aktualnych potrzeb
- ◆ budowa gimnazjum w Pieckach lub wykorzystanie istniejącej bazy lokalowej dla jego potrzeb
- ◆ zabezpieczenie dowozu dzieci do szkół

Rachunek ekonomiczny wprowadzony w ramach reformy edukacyjnej wymusza racjonalizację wydatków na szkoły podstawowe. Zmiany demograficzne są zróżnicowane przestrzennie, w wyniku czego w bardziej oddalonych szkołach liczba uczniów uległa dalszemu zmniejszeniu. Szkoły kształcące do kilkunastu uczniów mogą okazać się za drogie w utrzymaniu dla gminy. Stąd potrzeba przeanalizowania kosztów finansowych i społecznych reorganizacji sieci szkolnej.

Budowa gimnazjum w Pieckach o koszcie szacowanym na 2,5 mln zł ma priorytetowy charakter dla poprawy warunków nauczania. Jednakże szczupłość środków budżetowych może uniemożliwić jej realizację, zmuszając do adaptacji istniejącej bazy szkolnej dla tych potrzeb.

Istotnym problemem wymagającym długofalowego rozwiązania jest zabezpieczenie dowozu dzieci do gimnazjum i do szkół podstawowych z oddalonych miejscowości gminy.

1.4. Opieka zdrowotna

- ◆ utrzymanie ośrodków zdrowia w Pieckach i Nawiadach
- ◆ Poprawa opieki zdrowotnej w ośrodkach niepublicznych według potrzeb mieszkańców

Cel 2. Tworzenie warunków rozwoju przedsiębiorczości - "Walka z bezrobociem"

2.1. Infrastruktura techniczna

Przygotowanie wariantowego perspektywicznego planu uzbrojenia terenu, wskazanie lokalizacji terenów pod tworzenie nowych zakładów pracy.

2.2. Promocja

- ◆ Oferta lokalizacyjna pod kątem przemysłu lekkiego, przetwórstwa i usług.
- ◆ Promocja ogólna gminy (łącznie z 4.2)
- ◆ Pomoc w promocji firm zlokalizowanych w gminie

2.3. Akcja „Gmina przyjazna dla biznesu”

Przygotowanie materiału informacyjnego o możliwościach inwestycji oraz o sposobie załatwiania spraw w Urzędzie Gminy.

2.4. Pomoc organizacyjna dla organizacji pozarządowych

Pomoc w stworzeniu organizacji pozarządowych:

- ◆ wspomagającej i reprezentującej środowisko przedsiębiorców
- ◆ współpracujących z gminą w rozwiązywaniu problemów opieki społecznej

Otwarcie dyskusji społecznej nad kierunkami rozwoju gminy

Cel 3. Optymalne wykorzystanie potencjału rolnictwa

3.1. Promocja przetwórstwa rolnego i leśnego

- ◆ Plan działań (2000)
- ◆ Oferty lokalizacyjne

3.2. Pomoc w pozyskaniu środków na niezbędne inwestycje

Wsparcie informacyjne i współuczestnictwo w pozyskiwaniu środków inwestycyjnych na rozwój branży przetwórczej

3.3. Wsparcie organizacyjne grup producenckich

Przygotowanie działań ułatwiających współpracę pomiędzy rolnikami

3.4. Akcja promocyjna "Czysta gmina - zdrowa żywność"

Plan marketingowy kreowania pozytywnego wizerunku gminy jako dostawcy zdrowej żywności.

Cel 4. Pełniejsze wykorzystanie szansy turystycznej

4.1. Przygotowanie poszerzenia oferty turystycznej

- ◆ Plan poszerzonego programu turystycznego
- ◆ Program wdrożeniowy

4.2. Promocja walorów turystycznych gminy

- ◆ Plan akcji promocyjnej (2000)

- ◆ Program wydawniczy
- ◆ Internet - strona WWW gminy (2000)

4.3. Pozyskiwanie inwestorów dla obiektów z miejscami całorocznymi

- ◆ Plan działań (2000 r.)
- ◆ Realizacja

4.4. Promocja i wsparcie organizacyjne agroturystyki

- ◆ Plan działań
- ◆ Współpraca z organizacjami agroturystycznymi krajowymi i międzynarodowymi
- ◆ Promocja agroturystyki w gminie
- ◆ Pomoc organizacyjna i informacyjna dla chętnych

Cel 5. Tworzenie warunków ochrony środowiska

5.1. Oczyszczanie ścieków, utylizacja odpadów stałych

- ◆ Monitoring stanu sieci kanalizacyjnej
- ◆ Współpraca z gminami ościennymi przy rozwiązywaniu problemu odpadów stałych

5.2. Współpraca w przygotowywaniu programów ochrony środowiska

Stanowisko gminy w sprawie rządowych, wojewódzkich i powiatowych programów ochrony środowiska.

5.3. Współpraca w programach ochrony środowiska z samorządami europejskimi oraz z organizacjami międzynarodowymi

- ◆ Przygotowanie związku bliźniaczego z jednostką samorządową z Unii Europejskiej o podobnych problemach ekologicznych
- ◆ Uczestnictwo w programach Unii Europejskiej poświęconych ochronie środowiska.
- ◆ Local Agenda 21.

5.4. Współpraca z instytucjami powołanymi do ochrony środowiska

Przygotowanie zasad polityki ochrony i kształtowania środowiska w gminie Piecki

6. Narzędzia realizacji w dyspozycji gminy

Makroekonomiczne uwarunkowania realizacji strategii

Realizacja celów strategicznych związanych z poprawą warunków życia mieszkańców wymaga inwestycji w infrastrukturę komunalną. **Przed przystąpieniem do wyboru wariantów finansowo-organizacyjnych realizacji celów strategicznych należy ocenić własny potencjał inwestycyjny gminy.** W tym celu dokonano analizy makroekonomicznej uwarunkowań przyjmując za podstawę parametry zaprezentowane w przyjętej 8.06.1999 przez rząd strategii średniookresowej rozwoju gospodarczego Polski do roku 2002 i długookresowej do roku 2010. Dokument zawiera trzy warianty rozwoju:

- ♦ aktywny - zakładający za kilka lat wzrost gospodarczy w wysokości 7-8%,
- ♦ pasywny - zakładający wzrost 4-5%,
- ♦ ostrzegawczy - zakładający wzrost 3-4%.

Wg Ministerstwa Finansów tylko wariant aktywny strategii długookresowej daje szansę na obniżenie bezrobocia do poziomu poniżej 10% w 2010 r. Spełnienie się wariantu ostrzegawczego doprowadziłoby do wzrostu bezrobocia pow. 20% w skali kraju. Generalną różnicą między zaprezentowanymi wariantami są wielkość i struktura wydatków publicznych oraz tempo prywatyzacji. W przyjętym ostatecznie wariantcie aktywnym zakłada się realny wzrost wydatków publicznych nie przekraczający 3% rocznie i redukcję wydatków sektora publicznego 43,5% w 1998 do 39% w 2003 i 35% w 2010 r.

Natomiast celem podstawowym strategii średniookresowej do 2002 r., opracowanej przez Ministerstwo Gospodarki, jest przygotowanie Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. W wariantcie podstawowym, pierwszym z trzech zaprezentowanych, zakłada się możliwość powrotu do 6-procentowego wzrostu Produktu Krajowego Brutto już 2001 roku, a inflacja uległaby obniżeniu do poziomu 4,9% w 2002. Wariant drugi - pożądany, wydaje się, zważywszy na niższe niż oczekiwano tempo wzrostu w 1999 roku, bardzo mało realny, gdyż zakłada 6,4% wzrostu w 2000 r., podczas gdy ostatnie szacunki z listopada 1999 r. dopuszczają wzrost na poziomie co najwyżej 5,2%. Wariant trzeci - ostrzegawczy zakłada duży wzrost wynagrodzeń, niższe oszczędności oraz obniżony przyrost wydajności pracy. W tym pesymistycznym wariantcie tempo wzrostu stopniowo maleje aż do 2,2% w 2002 r, a inflacja utrzymałaby się na poziomie 8%.

Większość znaczących przedsięwzięć inwestycyjnych powinna być rozważana w perspektywie średniookresowej z punktu widzenia harmonogramu prac inwestycyjnych oraz w perspektywie długookresowej z punktu widzenia zaprojektowania tych prac oraz ich sfinansowania. Nie chodzi przy tym o podważenie zasady roczności budżetu, która jest standardem w każdym współczesnym systemie budżetowym, ani o wprowadzenie wszechogarniającego - a przez to kompletnie nieefektywnego - planowania średniookresowego oraz długookresowego. Rzecz raczej w tym, aby część wydatków publicznych mogła być realizowana w cyklu ponadrocznym, a zobowiązania finansowania ich w następnych latach budżetowych miały gwarancje wynikające z przepisów prawa. W takim przypadku organ uchwalający budżet (państwa, jednostki samorządu terytorialnego) byłby zobowiązany do zapewnienia środków finansowych na wykonywanie programu wieloletniego tak długo, jak długo, na mocy uprzedniego postanowienia tego samego organu, powinien on być wykonywany³.

³ Zyta Gilowska, *Finansowanie samorządu terytorialnego według ustaw o finansach publicznych oraz o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Samorząd Terytorialny 3/99*

Prognoza poziomu dochodów i wydatków gminy Piecki

Idąc za przykładem dokumentu rządowego w modelu prognozy uwzględniono 3 warianty: aktywny, pasywny i ostrzegawczy. Na podstawie istniejących danych za lata 1991-1999 ustalono poziom odniesienia wielkości budżetu gminy oraz budżetu centralnego oraz PKB. Na tej podstawie dokonano oszacowania wysokości dochodów i wydatków budżetowych oraz wydatków inwestycyjnych w poszczególnych latach okresu 2000-2010. Przy konstrukcji prognozy założono zrównoważenie budżetu. Dla potrzeb planowania inwestycji od wieloletnim finansowaniu założenie ulegnie niezbędnym korektom.

Zestawienie wyników prognozy dla poszczególnych wariantów zamieszczono w tabelach 6.1-6.2 oraz zilustrowano na wykresach 6.1-6.6.

Porównanie wariantów zaprezentowane na wykresie 6.7 wskazuje na stopień uzależnienia wysokości wydolności inwestycyjnej budżetu gminy od poziomu rozwoju. Korelacja pomiędzy ogólnokrajowymi trendami makroekonomicznymi a lokalnymi na szczeblu gminy jest silniejsza w przypadku dużych miast i położonych w ich sąsiedztwie gmin niż oddalonych gmin wiejskich, jednakże z uwagi na rosnący udział transferów z budżetu centralnego (subwencje i dotacje) w budżetach gmin bezpośredni związek rośnie. Zakres zmienności poziomu dochodu gminy jest w tym kontekście w małym stopniu zależny od decyzji gminy.

Pole wyboru strategicznego

Scenariusz makroekonomiczny a wybór strategiczny

Jak widać z tabeli 6.1. wysokość prognozowanych skumulowanych dochodów budżetu gminy w okresie 2000-2010 wynosi w zależności od scenariusza od 105 mln zł w cenach stałych roku 1999 dla wariantu ostrzegawczego – po 144 mln zł w wariacie aktywnym. Podobnie potencjał inwestycyjny szacowany jest na od 9 mln zł do 28 mln zł.

W zależności od realizującego się scenariusza zdarzeń zmienia się dostępne pole decyzyjne. Dysponujemy następującymi technikami realizacyjnymi:

- ◆ koncentracja nakładów na jednym zadaniu o najwyższym priorytecie,
- ◆ reorientacja struktury inwestycji pomiędzy zadaniami priorytetowymi,
- ◆ równoległa realizacja kilku inwestycji,
- ◆ coroczna koncentracji na innym celu inwestycyjnym.

Przewidywalność scenariuszy i jej konsekwencje

Gospodarka polska mimo chwili zahamowania tempa wzrostu ma jeszcze duże rezerwy proste i przy sprzyjającej koniunkturze u głównego importera tj. w Unii Europejskiej całkiem realne jest spełnienie się wariantu aktywnego w horyzoncie długookresowym (Min.Fin.) i wariantu pożądanego w horyzoncie średniookresowym (Min.Gosp.).

Jednakże przy słabszej koniunkturze w Unii Europejskiej względnie w wypadku kolejnego załamaniu się rynku wschodniego możliwy jest wariant pasywny. Wariant ostrzegawczy mógłby się spełnić przy równoczesnym wystąpieniu jednej z ww. niekorzystnych sytuacji przy jednoczesnym niepohamowanym wzroście wydatków publicznych kosztem deficytu budżetowego. Trudno w dniu dzisiejszym o jednoznaczną popartą danymi prognozę, który z wariantów jest najbardziej prawdopodobny.

Przełomowym rokiem będzie 2000, w którym okaże się, czy gospodarka krajowa przełamie tendencję stagnacji tempa wzrostu. Znaczny wzrost produkcji w ostatnich miesiącach br. każe przypuszczać, że tak.

Wybór strategiczny

Zważywszy na największą elastyczność dla realizacji strategii pokonywania elementarnych barier rozwoju (tzn. inwestycji w podstawową infrastrukturę techniczną gminy) wskazana jest technika reorientacji struktury inwestycji. Wobec wielości zadań szczegółowych daje ona możliwość szybszego zakończenia - oczywiście w miarę bieżących możliwości finansowych programu inwestycyjnego.

Narzędzia pozaekonomiczne

Kierunki polityki planowania przestrzennego i kształtowania krajobrazu

Kierunki polityki przestrzennej władz gminy powinny być spójny i wpływać z przyjętej strategii.

Planowane zadania priorytetowe powinny znaleźć swoje odpowiedniki w zapisach planistycznych.

Biorąc pod uwagę aktualne w gminie problemy bezrobocia i konieczności podjęcia działań stwarzających lepsze warunki dla rozwoju przedsiębiorczości istotne jest aby zapisy planistyczne dały się przełożyć na konkretną ofertę lokalizacyjną dla inwestora.

Dotychczasowe tendencje wskazują na utrzymywanie się potencjału wzrostowego ośrodka centralnego gminy - sprzyja to obniżeniu kosztów infrastruktury i dostawy usług komunalnych. Tendencja ta powinna znaleźć swoje odbicie w polityce przestrzennej gminy.

Lokowanie głównej rolniczej przestrzeni produkcyjnej w centralnym obszarze gminy ma swoje uzasadnienie merytoryczne. Nie oznacza to jednak potrzeby ograniczeń w aktywności rolniczej na pozostałych obszarach, za wyjątkiem obszarów o bezpośrednio zagrożonych wpływem zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.

Ochrona środowiska wymaga zdefiniowania zasad jakimi władze gminy będą się kierować w przyszłości. Przygotowanie takiego dokumentu zdecydowanie ułatwi współpracę z innymi instytucjami ochrony środowiska oraz z ewentualnymi partnerami zagranicznymi.

7. Priorytety strategicznego działania władz gminy

Finansowe ograniczenia realizacji celów i zadań strategicznych wymuszają na władzach gminy wybór priorytetów działania.

Proponowanych są 3 priorytetowe programy działania władz gminy:

- 1.1.A Poprawa infrastruktury technicznej - budowa wodociągów i kanalizacji
- 1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej - drogi gminne i chodniki wiejskie
- 1.3 Poprawa warunków nauczania
- 2.2 Tworzenie warunków rozwoju przedsiębiorczości - promocja ogólna i oferta lokalizacyjna
- 5.3-5.4 Współpraca w programach ochrony środowiska z krajowymi instytucjami powołanymi do ochrony środowiska oraz z samorządami i instytucjami międzynarodowymi.

Uwagi końcowe

Projekt opracował zespół w składzie: mgr Marek Najmajer, dr inż. arch. Artur Kostarczyk, przy wykorzystaniu zasobów i materiałów Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Gdańsku.

Przy opisie uwarunkowań rozwoju gminy wykorzystano dane GUS, informacje uzyskane od pracowników Urzędu Gminy w Pieckach oraz informacje zawarte w opracowaniu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki. Część I. Diagnoza uwarunkowań rozwoju”. Dokument niniejszy jest jednym z elementów udziału gminy Piecki w projekcie „Lokalna Agenda 21 dla Krutyni” współfinansowanym przez Unię Europejską i stanowi podstawę do wypracowania szczegółowego planu działań dla gminy w kontekście ochrony środowiska.

*Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego
Gdańsk, marzec 2000 r.*

